

Załącznik nr 9 - Analiza działań utrzymaniowych w kontekście pilotaży wskazanych w KPRWP do realizacji na obszarze działania RZGW we Wrocławiu

Śleza od Księginki do ujścia (RW60001113369) - brak planowanych prac utrzymaniowych na tym odcinku wód

Km pilotażu: 5,5 – ok. 7,5

Działania planowane w ramach pilotażu¹

Odcinek pilotażowy ma długość ok. 2 km, obejmuje fragment cieków zlokalizowanego na wysokości Parku Tysiąclecia we Wrocławiu. Koryto rzeki zostało uregulowane. Jest obwałowane obustronnie, szerokość międzywala jest niewielka i wynosi mniej niż dwie szerokości koryta. Dodatkowo na całej długości wałów od strony rzeki utworzono około 1,5 m wysokości odkład z odmulania koryta, w efekcie zahamowano przepływ ponadkorytowy i sztucznie podniesiono terasę zalewową. Brak międzywala hamuje naturalne procesy hydromorfologiczne konieczne dla różnorodności morfologicznej i rozwoju siedlisk od wód zależnych. Dodatkowo, na omawianym odcinku znajduje się jaz piętrzący wody, który modyfikuje dynamikę przepływu w korycie, zaburza ciągłość biologiczną i morfologiczną rzeki. Wody powyżej są sztucznie spiętrzone, stagnują, a koryto zarasta roślinnością trzcinową, zaś poniżej w korycie brak typowych form morfologicznych, zaburzony jest przepływ.

Koryto na omawianym odcinku zostało uregulowane i wymaga prac utrzymaniowych, gdyż w sezonie wegetacyjnym, przy niskim stanie wody niemal całkowicie zarasta. Brak jest w korycie cennych elementów, jak rumosz drzewny, podcięcia brzegu, etc. Brak zadrzewień na całym odcinku sprawia, że wody są zbyt nasłonecznione, co sprzyja nadmiernemu rozwojowi roślinności w korycie oraz limituje warunki siedliskowe dla ichtiofauny.

Cele renaturyzacji są następujące:

- Przywrócenie ciągłości morfologicznej i biologicznej;
- Odtworzenie różnorodności morfologicznej w obrębie koryta;
- Przywrócenie łączności pomiędzy korytem i terenem zalewowym;
- Odtworzenie strefy zalewowej;
- Odtworzenie starorzeczy i oczek wodnych.

W Tabeli 1 zestawiono proponowane działania renaturyzacyjne dla odcinka pilotażowego oraz przedstawiono wyniki analizy możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych.

WNIOSKI:

W ramach PUW nie przewidziano prac utrzymaniowych na tym odcinku.

¹ „Opracowanie krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych” - Raport dla obszaru priorytetowego aJCWP Śleza od Księginki do ujścia PLRW60001113369, PGW WP

Tabela 1 Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego:					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Opis prac	Zastosowanie	Zakres	
1	U1	Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja wykaszania roślin z brzegów śródlądowych wód powierzchniowych	Ograniczenie zakresu potrzeb odmulania cieku, wykaszania lub usuwania roślinności z cieku na odcinku objętym. Utrzymanie płatów nieużytkowanej roślinności jako ostoj różnorodności biologicznej.	Ograniczenie zakresu potrzeb odmulania cieku, wykaszania lub usuwania roślinności z cieku na odcinku objętym działaniem i na odcinkach poniżej. Utrzymanie płatów nieużytkowanej roślinności jako ostoj różnorodności biologicznej. Ograniczenie odpływu w sezonie wegetacyjnym, przyczyniające się do zmniejszenia skutków suszy.	3 ha cały odcinek	Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych – wprowadzono obligatoryjne minimalizacje w oparciu o katalog dobrych praktyk
2	U2	Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja wykaszania roślin z dna śródlądowych wód powierzchniowych	Ograniczone wykaszanie krętą linią, z naprzemiennym pozostawieniem płatów roślinności; z pozostawieniem roślinności reofilnej; ograniczenie częstotliwości wykaszania.	Przywrócenie naturalnych procesów hydromorfologicznych, obejmujących wpływ roślinności. Utrzymanie roślinności wodnej jako elementu różnorodności biologicznej i siedliska innych organizmów. Ewentualnie kształtowanie nurtu i procesów korytowych przez tylko częściowe wykaszanie formujące krętą linię nurtu.	3 ha	Brak zagrożeń ze strony prac utrzymaniowych – wprowadzono obligatoryjne minimalizacje w oparciu o katalog dobrych praktyk
3	U12	Korekta niewłaściwie wykonanego odmulania - likwidacja	Korekta niewłaściwego wykonania odmulania. Przywracanie łączności cieku z terasą zalewową;	Korekta niewłaściwego wykonania odmulania. Przywracanie łączności cieku z terasą zalewową; umożliwianie przepływów ponadkorytowych.	2 km	

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego:					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Opis prac	Zastosowanie	Zakres	
		brzegowych nasypów uformowanych z usuniętych namulów	umożliwianie przepływów ponadkorytowych.			
4	D1	Nasadzanie drzew i krzewów w strefie brzegowej	Umocnienie brzegów. Docelowe różnicowanie morfologii koryta przez struktury w korzeniach drzew, oraz docelowe zapewnienie dostawy rumoszu drzewnego. Stymulacja krętości koryta przez rozrastające się korzenie drzew. Zacienienie koryta lub tworzenie mozaikowych warunków świetlnych. Tworzenie zadrzewień jako siedlisk dla różnorodności biologicznej.	Nasadzenia kępowe Umocnienie brzegów. Docelowe różnicowanie morfologii koryta przez struktury w korzeniach drzew, oraz docelowe zapewnienie dostawy rumoszu drzewnego. Stymulacja krętości koryta przez rozrastające się korzenie drzew. Zacienienie koryta lub tworzenie mozaikowych warunków świetlnych. Tworzenie zadrzewień jako siedlisk dla różnorodności biologicznej.	0,2 ha	Potencjalna kolizja prac utrzymaniowych z planowanymi działaniami renaturyzacyjnymi w ramach pilotażu. PUW przewiduje usuwanie drzew i krzewów. Działania minimalizujące dla tego działania w PUW zostały wskazane jako obligatoryjne.
5	D2	Kształtowanie roślinności w strefie zalewowej i na brzegach wód	Wprowadzanie i usuwanie drzew na terasie zalewowej, zależnie od potrzeb	Brzeg prawy Ukierunkowanie przepływu ponadkorytowego, jego ewentualne opóźnianie. Kształtowanie roślinności terasy zalewowej jako siedliska dla cennych gatunków, optymalizacja znaczenia terasy	6 ha	-

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego:					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Opis prac	Zastosowanie	Zakres	
				zalewowej dla różnorodności biologicznej.		
6	D6	Wprowadzanie naturalnych deflektorów	Wprowadzanie pni drzew, głązów, sekwencji głązów, kierujących nurt	Odcinkowo Inicjacja erozji bocznej i meandryzacji. Kierowanie przepływu w celu inicjacji procesów korytowych. Zapobieganie awulsji głównego nurtu do odnóg powodujących problemy erozyjne, przy generalnym zachowaniu naturalnych mechanizmów hydromorfologicznych	5 szt	-
7	T1	Inicjacja erozji bocznej koryta	Prace ziemne oraz wprowadzanie elementów kierujących nurt (deflektory) inicjujących erozję boczną i meandryzację.	Inicjacja spontanicznego odtwarzania się zróżnicowanego koryta, a docelowo ew. naturalnej meandryzacji.	1 km N51° 06'58,00"E 16° 56'14,4" - N51° 06'34,2"E 16° 56'52"	-
8	T2	Kształtowanie nowego lub odtwarzanie dawnego koryta o postaci optymalnej ekologicznie	Tworzenie krętego, naturopodobnego koryta wód niskich w obrębie sztucznego szerokiego koryta. Tu także: odtwarzanie wielonurtowości, odtwarzanie wysp.	Utworzenie zróżnicowanego morfologicznie koryta. Inicjacja procesów dalszego jego rozwoju.	1 km N51° 06'58,00"E 16° 56'14,4" - N51° 06'34,2"E 16° 56'52"	-

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego:					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Opis prac	Zastosowanie	Zakres	
9	T3	Obniżanie fragmentów terenu przyrzecznego	Obustronne lub naprzemienne obniżanie pasa terenu przy korycie - wykształcenie koryta dwudzielnego do prowadzenia wód wysokich. Obniżanie terenu między meandrami w przypadku rzek silnie wciętych.	Przywracanie warunków dla przepływu pozakorytowego, ograniczenie lokalnego ryzyka powodziowego, poprawa ciągłości ekologicznej i transportu osadów. W przypadku zastosowania na dłuższych odcinkach - optymalizacja warunków przepływu wielkich wód gdy nie można odtworzyć naturalnych warunków przepływu ponadkorytowego. Różnicowanie warunków morfologicznych i siedliskowych w strefie równi zalewowej. Poza korytem: przywracanie naturalnych warunków sedimentacji osadów pozakorytowych. Odbudowa form hydromorfologicznych równi zalewowej.	1 km N51° 06'58,00"E 16° 56'14,4" - N51° 06'34,2"E 16° 56'52"	-
10	T4	Odnawianie starorzeczy	Przywracanie okresowej łączności starorzeczy z rzeką przy wyższych stanach wód.	Umożliwienie okresowej wielonurtowości przy przepływie wód wielkich. Odnawianie ekosystemów starorzeczy i umożliwienie ich dynamicznej trwałości. Optymalizacja siedlisk kluczowych dla różnorodności biologicznej.	1 sztuki	-

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego:					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Opis prac	Zastosowanie	Zakres	
11	T5	Tworzenie quasistarorzeczy	Wykonanie zagłębień kształtem zbliżonych do starorzeczy, oczek wodnych, małych zbiorników wodnych, okresowo wypełnianych wodą lub tworzących mozaikę siedlisk ziemnowodnych, zwykle w systemach koralikowych w strefie równi zalewowej	Optymalizacja siedlisk kluczowych dla różnorodności biologicznej.	3 sztuki	-
12	T13	Likwidacja lub odsuwanie wałów przeciwpowodziowych i przywracanie terenów zalewowych	Całkowita lub częściowa rozbiórka wałów i umożliwienie wylewów. Może wymagać budowy nowych wałów w bardziej oddalonych od rzeki lokalizacjach w celu zachowania ochrony powodziowej ("odsuwanie wałów").	Przywracanie zalewów doliny rzecznej. Naturalna retencja dolinowa.	2 km N51° 06'58,00"E 16° 56'14,4" - N51° 06'34,2"E 16° 56'52"	-
13	T15	Likwidacja lub przebudowa zabudowy dna	Rozbiórka progów dennych, ewentualnie ich przebudowa na bystrotoki	Przywrócenie optymalnych warunków hydromorfologicznych i siedliskowych w korycie.	1 próg N51° 06'52,3" E 16° 56'24,8"	-
14	T16	Likwidacja lub udrażnianie przegród poprzecznych	Przebudowa przegród poprzecznych na bystrza o zwiększonej szorstkości	Rozbiórka jazu i przywrócenie optymalnych warunków hydromorfologicznych i siedliskowych w korycie.	Jaz N51° 06'40,0"E 16° 56'37,2"	-

Lp.	Zestaw proponowanych działań renaturyzacyjnych dla odcinka pilotażowego:					Analiza możliwych zagrożeń ze strony planowanych prac utrzymaniowych
	Kod działania	Działanie wg katalogu	Opis prac	Zastosowanie	Zakres	
15	P3	Uzupełnienie rozpoznania procesów dynamiki fluwialnej	Wizja terenowa, kartowanie hydromorfologiczne, obserwacje przy różnych przepływach.	Cały odcinek		-
16	P4	Pozyskanie gruntów	Wyprowadzenie gruntów. Pozyskanie gruntów w trybie art. 233 ustawy Prawo wodne. [Docelowo także inne tryby, wymaga zmian legislacyjnych]	Zagwarantowanie miejsca na wdrożenie niezbędnych działań renaturyzacyjnych	6 ha	-
17	P7	Edukacja i informowanie o celu i metodach renaturyzacji oraz o potencjalnych korzyściach z niej. W tym tablice informacyjne w terenie, wyjaśniające zastosowane środki.	Edukacja i informowanie o celu i metodach renaturyzacji oraz o potencjalnych korzyściach z niej. W tym tablice informacyjne w terenie, wyjaśniające zastosowane środki.	W celu poprawy świadomości społecznej.	-	-

Analiza IIaPGW pod kątem działań 04.01

Działanie RWHM0401 - Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieku oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.) zostało w II aPGW zaplanowane dla 86 JCWP w regionie wodnym Środkowej Odry.

Działanie RWHM0401 nie stanowi wskazanego w II aPGW przedmiotu analiz w ramach opracowania PUW, jednak w ramach przeprowadzonych prac uwzględniono funkcje pełnione przez te cieki (w zakresie pokrywającym się z celami PUW określonymi w ustawie PW) i tym samym zaplanowano działania utrzymaniowe uwzględniając te funkcje. Przypadki odrzucenia planowanych działań utrzymaniowych na przedmiotowych odcinkach (biorąc pod uwagę inne uwarunkowania zgodnie z przyjętą metodyką postępowania dla opracowania PUW) wpisują się w kierunek samoistnej renaturyzacji cieków.

Ponadto wprowadzone dla każdego odcinka wód dodatkowe uwarunkowania prowadzenia działań utrzymaniowych (tzw. działania minimalizujące), będą zmniejszać możliwe negatywne oddziaływania jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji utrzymania tych wód.

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia listę JCWP, w których zaplanowano działanie RWHM0401 oraz w których planowane są działania utrzymaniowe w aktualnej wersji projektu PUW.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	RW
1	RW600002121613	Biała Łądecka od źródła do Kobylicy	Środkowej Odry
2	RW600002161887	Jedlica od źródła do Maliny	Środkowej Odry
3	RW60000216287	Wrzosówka do Podgórznej	Środkowej Odry
4	RW600003121699	Biała Łądecka od Kobylicy do ujścia	Środkowej Odry
5	RW60000312189	Bystrzyca Dusznicka od Kamiennego Potoku do ujścia	Środkowej Odry
6	RW60000312199	Nysa Kłodzka do Ścinawki	Środkowej Odry
7	RW600003122499	Włodzica	Środkowej Odry
8	RW600003123189	Mąkolnica	Środkowej Odry
9	RW6000031235129	Trująca	Środkowej Odry
10	RW60000312519	Nysa Kłodzka od zb. Kozielnio do zb. Otmuchów	Środkowej Odry

11	RW60000312549	Raczyna	Środkowej Odry
12	RW6000031341959	Bystrzyca do zb. Lubachów	Środkowej Odry
13	RW6000031348339	Strzegomka do zb. Dobromierz	Środkowej Odry
14	RW6000031348699	Pełcznica	Środkowej Odry
15	RW6000031384919	Nysa Szalona do zb. Słup	Środkowej Odry
16	RW60000316149	Zadrna	Środkowej Odry
17	RW60000316189	Łomnica od Łomniczki do ujścia	Środkowej Odry
18	RW60000316299	Kamienna od Kamieńczyka do ujścia	Środkowej Odry
19	RW6000031665159	Kwisa do zb. Leśna	Środkowej Odry
20	RW60000316652	Bruśnik	Środkowej Odry
21	RW600006121839	Bystrzyca Dusznicka od źródła do Kamiennego Potoku	Środkowej Odry
22	RW6000061334239	Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku	Środkowej Odry
23	RW600006163739629	Osownia	Środkowej Odry
24	RW60000616376	Żeliszowski Potok	Środkowej Odry
25	RW60000616389	Bobrzyca od Osiki do Bobru	Środkowej Odry
26	RW6000091334659	Psarski Potok	Środkowej Odry
27	RW600009133492	Brochówka	Środkowej Odry
28	RW6000091336459	Mała Ślęza od źródła do Pluskawy	Środkowej Odry
29	RW600009138689	Lubiatówka	Środkowej Odry
30	RW600009138871	Wierzbiak do Kojczkówki	Środkowej Odry
31	RW600010136849	Mielnica	Środkowej Odry
32	RW6000101374	Lubniówka	Środkowej Odry
33	RW600010137699	Średzka Woda od Jeziorki do ujścia	Środkowej Odry
34	RW600010137899	Cicha Woda	Środkowej Odry
35	RW600010138889	Chłodnik z jez. Koskowickim	Środkowej Odry
36	RW60001013896	Jagodziniec	Środkowej Odry
37	RW60001013898	Kaczorek	Środkowej Odry
38	RW6000101389949	Kanał Prochowicki	Środkowej Odry

39	RW600010139299	Zimnica	Środkowej Odry
40	RW600010139671	Jezierzyca do Rowu Stawowego	Środkowej Odry
41	RW60001014449	Głęboki Rów	Środkowej Odry
42	RW60001014529	Krępa	Środkowej Odry
43	RW60001014639	Orla do Rdęcy	Środkowej Odry
44	RW60001014658	Wilczyna	Środkowej Odry
45	RW60001015289	Kanał Południowy	Środkowej Odry
46	RW600010164499	Szprotawica	Środkowej Odry
47	RW6000111299	Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia	Środkowej Odry
48	RW6000111334299	Krynka od Karnkowskiego Potoku do ujścia	Środkowej Odry
49	RW600011133499	Oława od Pogródki do ujścia	Środkowej Odry
50	RW6000111336499	Mała Ślęza od Pluskawy do Ślęzy	Środkowej Odry
51	RW600011136899	Dobra od Jagodnej do Widawy	Środkowej Odry
52	RW600011138999	Kaczawa od Nysy Szalonej do ujścia	Środkowej Odry
53	RW60001114699	Orla od Rdęcy do Baryczy	Środkowej Odry
54	RW60001115299	Rudna od Moskorzynki do Odry	Środkowej Odry
55	RW600011153899	Czarna Struga od Mirotki do Odry	Środkowej Odry
56	RW600011155299	Śląska Ochla od Kanału Jeleniówka do Odry	Środkowej Odry
57	RW60001116499	Szprotawa od Chocianowskiej Wody do Bobru	Środkowej Odry
58	RW600012133119	Odra od Nysy Kłodzkiej do Kościelnej	Środkowej Odry
59	RW600012133371	Odra od Kościelnej do granic Wrocławia	Środkowej Odry
60	RW60001213399	Odra w granicach Wrocławia	Środkowej Odry
61	RW6000121399	Odra od Bystrzycy do Baryczy	Środkowej Odry
62	RW6000121599	Odra od Baryczy do Bobru	Środkowej Odry
63	RW6000121739	Odra od Bobru do Nysy Łużyckiej	Środkowej Odry

Analiza IIaPGW pod kątem działań 04.05

Działanie RWHM0405 - Analiza sposobu przeprowadzenia renaturyzacji koryta cieku oraz realizacja działań na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.) zostało w II aPGW zaplanowane dla 2 JCWP w regionie wodnym Środkowej Odry.

Przedmiotowa analiza sposobu przeprowadzenia renaturyzacji koryta cieku nie stanowi przedmiotu PUW. Przypadki odrzucenia planowanych działań utrzymaniowych na przedmiotowych odcinkach (biorąc pod uwagę inne uwarunkowania zgodnie z przyjętą metodyką postępowania dla opracowania PUW) wpisują się w kierunek samoistnej renaturyzacji cieków. Jednak ze względu na potrzebę zminimalizowania możliwych negatywnych oddziaływań jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji utrzymania wód, uwzględniając przyszłe plany renaturyzacji tych cieków, wprowadzono jako obligatoryjne do stosowania dla każdego odcinka wód, dodatkowe uwarunkowania prowadzenia działań utrzymaniowych (tzw. działania minimalizujące).

Poniższe zestawienie tabelaryczne przedstawia listę JCWP, w których zaplanowano działanie RWHM0405 oraz w których planowane są działania utrzymaniowe w aktualnej wersji projektu PUW.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP
1	RW6000031611529	Złotna

Analiza IIaPGW pod kątem działań 02.01

Działanie LWHM_02.01 - Aktywne kształtowanie stref buforowych w obrębie litoralu polegające na mozaikowym usuwaniu trzcinowisk poza okresem wegetacyjnym i lęgowym, zostało w II aPGW zaplanowane dla 1 JCWP w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego.

W ramach prac, przeanalizowano wymagania dotyczące prac renaturyzacyjnych przypisanych w IIaPGW poszczególnym JCWP jeziornym. Jednocześnie aktualna wersja PUW nie zawiera działań w obrębie tych JCWP.